

A környezetvédelem napjaink egyik legfontosabb tevékenységévé vált. A mérhetetlen természeti károk és a kiszámíthatatlan időjárási viszonyok ráébresztették az embereket arra, hogy a Föld védelméért mindenkinek tennie kell. Régóta közzismert, hogy a felnőttek akkor tanúsítanak környezettudatos magatartást, ha a környezeti nevelésüket már egészen kicsi korban, az óvodában és az általános iskolában elkezdik. Munkánkban azt vizsgáltuk, hogy milyen elméleti és gyakorlati tudással rendelkeznek a környezetvédelemmel kapcsolatban egy tetszőlegesen kiválasztott vajdasági általános iskola magyar nyelvű alsó osztályos tanulói. Azt vártuk, hogy az életkorukkal egyenes arányban növekszik a tudásuk is ezen a területen, de sajnos nem így lett.

Kulcsszavak: általános iskola, kérdőív, környezettudatosság, környezetvédelem, tanulók

Zaštita životne sredine postala je jedna od najvažnijih aktivnosti današnjice. Nemerljiva prirodna šteta i nepredvidivi vremenski uslovi naterali su ljude da shvate da savko mora da učini nešto da zaštiti Zemlju. Odavno je poznato da odrasli pokazuju ekološki svesno ponašanje ako počnu ekološkim obrazovanjem u vrlo rnom uzrastu, u vrtiću i osnovnoj školi. U našem radu smo istraživali teorijsko i praktično znanje učenika nižih razreda koji govore mađarski jezik proizvoljno izabrane osnovne škole u Vojvodini u vezi sa zaštitom životne sredine. Očekivali smo da će se njihovo znanje iz ove oblasti povećati u direktnoj proporciji sa njihovim godinama, ali nažalost to nije bio slučaj.

Ključne reči: osnovna škola, upitnik, ekološka svest, zaštita životne sredine, učenci

Environmental protection has become one of the most important activities today. Immeasurable natural damage and unpredictable weather conditions have made people realize that everyone must do something to protect the Earth. It has long been known that adults show environmentally conscious behavior if they start their environmental education at a very young age, in kindergarten and elementary school. In our work, we examined the theoretical and practical knowledge of the Hungarian speaking lower grade students of an arbitrarily selected elementary school in Vojvodina in relation to environmental protection. It was expected that their knowledge in this area would increase in direct proportion to their age, but unfortunately this was not the case.

Keywords: elementary school, questionnaire, environmental awareness, environmental protection, pupils

---

Módszertani Közlöny 2023, XII. évfolyam, 1. szám

Újvidéki Egyetem

Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

ETO: 502/504

https://doi.org/10.18485/uns_modszer.2023.13.1.3

Eredeti tudományos munka

A leadás időpontja: 2023.10.02.

Az elfogadás időpontja: 2023.12.19.

Terjedelem: 42–55

AZ ALSÓ TAGOZATOS TANULÓK KÖRNYEZETVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS ISMERETEI EGY VAJDASÁGI ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN

**Znanja o zaštiti životne sredine učenika nižih razreda osnovne škole u
Vojvodini**

**Environmental protection knowledge of lower school pupils in an
elementary school in Vojvodina**

Katona Petra, Borsos Éva

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka, Szerbia
katonapetra1999@gmail.com

Bevezető

A környezetvédelem olyan emberi intézkedések és tevékenységek kapcsolódása, melynek célja a környezeti értékek megóvása (Láng, 2002). Legyen az mesterséges vagy természetes. Gyakran összekeverik a természetvédelemmel, viszont fontos tudnunk, hogy nem ugyanazt jelenti. Hiszen a környezetvédelem egy társadalmi tevékenység. Mégpedig az ember saját maga okozta károk megelőzésére irányul (Mannheim, 2010-2011).

Kerényi (1995) a következő pontokban foglalja össze a környezetvédelem alapelveit:

- az élet tiszteletének és védelmének elve,
- a károk megelőzésének és megszüntetésének elve,
- a visszaforgatás (recycling) elve,
- a takarékoság elve,
- az életminőség javításának az elve,
- a környezeti nevelés-oktatás kiszélesítésének és magasabb szintre emelésének elve.

A környezettudatosság legegyszerűbb meghatározása: egy olyan élettevékenység, mely során az emberek jobban odafigyelnek a környezeti szokásaikra. Legyen az energia- illetve vízfogyasztás, szemetelés, s minden olyan dolog, amely a természettel való kapcsolatukra jellemző. Vannak további meghatározások, miszerint az állat- és növényvilágról való tájékozottságot jelenti (Kertész, 2010).

A környezettudatos magatartás olyan ismeretek egyike, amely a környezet és környezeti problémákkal kapcsolatosak. Attitűdök, amelyek a környezet megóvását célozzák meg, a környezet megóvására serkentő hajlam s a készségek alkotják a környezeti nevelés legfontosabb tényezőit (Major, 2012).

Berényi (2014) elmondása szerint az, hogy én egyénileg hogyan fejlesztem a környezettudatosságot a környezeti és társadalmi értékeken múlik. Tehát a cselekvési-magatartási formák. A pedagógusok „felelőssége” nagyban hozzájárul ehhez, hiszen a család mellett ők a gyermek nevelői. Általuk alakulnak ki és rögzülnek a tanulóknál a szokások. A környezeti nevelés folyamán lehetőségünk adódik jobban foglalkozni a környezettudatosságra neveléssel (Czékus, 2005; Czékus és társai, 2013). Mely során a környezettudatosság, környezettudatos magatartás fejlesztése, az attitűd, az értékrend, az érzelmi viszonyulások átforgalmazása a legfőbb cél. A környezeti nevelés megegyezik a környezetvédelmi nevelés kifejezéssel. Nem csak a környezet megvédéséről szól, hanem arról, hogy hogyan kell a környezetvédelemmel együtt élni. A természeti értékek mellett foglalkozik az emberi szempontok befolyásával, illetve az ember által megalkotott környezettel is (Czékus és társai, 2013).

Nagyon sok tanítási egységbe beépíthető a környezetvédelem. Legyen szó a szemetelésről, pazarlásról, túlnépesedésről, különféle szennyezésekről, szelektálásról, illetve az újrahasznosítás jelentőségéről stb. Mivel a tanterv nem kínál elegendő óraszámot e témának, így a pedagógusoknak kell erről gondoskodni. Áttekintve az 1.-4. osztályos környezeti nevelés tankönyveit, nagyon kevés ehhez köthető tanegységet találtunk:

- Az 1. osztályban egy (Óvjuk a természetet!) (Stokanović és társai, 2021).
- A 2. osztályban kettő (A hulladéktól az újtárgyig, Az ember a természet része, de nem birtokolja azt) (Blagdanić és társai, 2020).
- A 3. osztályban szintén kettő (Az erdők – Zöld kincseink, Parkok – A városok tüdeje) (Blagdanić és társai, 2021).
- A 4. osztályban ugyanígy kettő tanegység található (Szerbia nemzeti parkjai, Megújuló energiaforrások) (Blagdanić és társai, 2020).

Célkitűzés

Munkánkban arra kerestük a választ, hogy milyen környezetvédelemmel kapcsolatos ismeretekkel rendelkeznek egy tetszőlegesen kiválasztott vajdasági általános iskola magyar nyelven tanuló alsó osztályos tanulói. Az elméleti és a gyakorlati ismereteik, szokásaik is érdekelték bennünket. Azt feltételeztük, hogy az életkorukkal

---

---

egyenes arányban nő a tudásuk is, azaz a 4. osztályos tanulók sokkal szélesebb körű tudással rendelkeznek, mint az 1. osztályba járók.

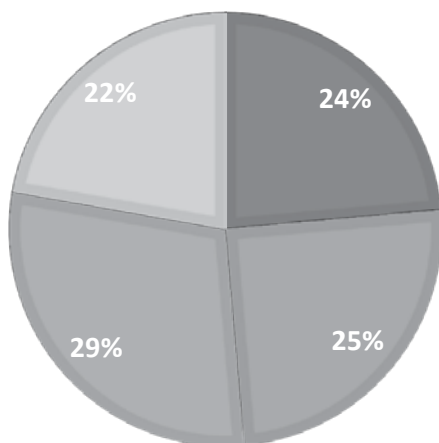
Anyag és módszer

Ahhoz, hogy választ kapjunk a fenti kérdésekre készítettünk egy kérdőívet 12 kérdéssel, melyet a gyerekek nyomtatott változatban töltöttek ki. A négy általános kérdés után, ahol csak tudtunk Likert-skálát alkalmaztunk a pontosabb eredmények érdekében. Mivel gyerekekről volt szó, akik között vannak olyanok, akik nem tudnak írni, ezért számok helyett mosolygós arcokkal jelöltük az egyes fokozatokat. Természetesen a gyerekeknek alaposan elmagyaráztuk, hogy ez mit jelent és hogyan is kell ezeket kiszínezniük: például: 1 mosolygós arc jelenti a „soha” lehetőséget, 5 mosolygós arc a „nagyon gyakran” lehetőséget stb. Megjelent még 3 feleletválasztós kérdés és 2 olyan kérdés, amely során saját, egyéni válaszokat vártunk a kitöltőktől.

A kérdőíveket a magyarkanizsai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola Ady épületének első- (17 tanuló), második- (19 tanuló), harmadik- (21 tanuló) és negyedik osztályos (16 tanuló) tanulói töltötték ki (1. ábra). Összesen 73 alsó osztályos tanuló vett részt a felmérésben, melyet 2023 márciusa és áprilisa folyamán végeztünk el. A felmérésben kicsit több lány (54%) vett részt, mint fiú (46%), de a nemek válaszainak összehasonlítása nem képezte a kutatás tárgyát. A kitöltés nem okozott nehézséget a gyerekek számára. Érdekes volt számukra a kérdőív.

1. ábra: A tanulók osztályok szerinti megoszlása.

■ 1. osztály ■ 2. osztály ■ 3. osztály ■ 4. osztály

Az eredmények kiértékelése SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) statisztikai program csomaggal történt: leíró statisztikát használtunk.

Eredmények

Az általános adatok után (nem, melyik osztályba jársz?) a harmadik kérdésünk az volt, hogy „Hallottál-e már a környezetvédelemről?“, melyre válaszként kivétel nélkül mindenki *igennel* válaszolt. Ez nem is volt meglepő, hiszen a tanórákon belül is foglalkoznak a témával. Viszont, hogy biztosra menjünk, megkértük a tanulókat, hogy írják le, szerintük mit jelent a környezetvédelem. A következő variációk érkeztek válaszul:

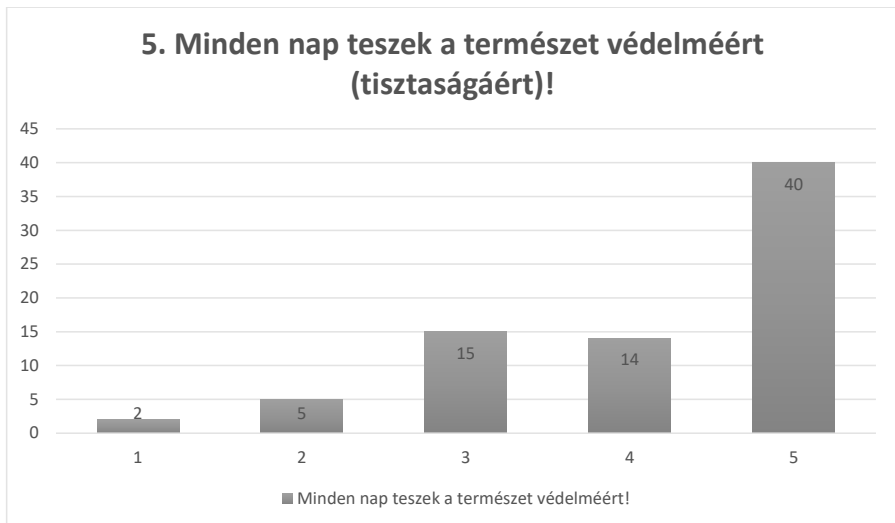
„A szemetet a szemetesbe dobom. Nem szemetelek.”

„Védem a környezetet. Megóvom a környékünket”.

Meglepő pontossággal írta ezt minden korosztály. Az 1. és 2. osztályos tanulóknak nagyobb nehézséget okozott a kérdés megválaszolása. Több időt és átgondolást igényelt. Míg a 3. és 4. osztályos tanulók könnyebben, hamarabb válaszolni tudtak. Végül mégis szinte pontosan ugyanazon válaszok születtek. Ennek lehet a kapkodás lehet az oka, illetve a kellő tudás hiánya.

A következő kérdésekben már konkrétabb, gyakorlatiasabb dolgokra kérdeztünk rá. A 2. ábrán szépen látható, hogy a tanulók nagy része minden nap tesz a természet védelméért.

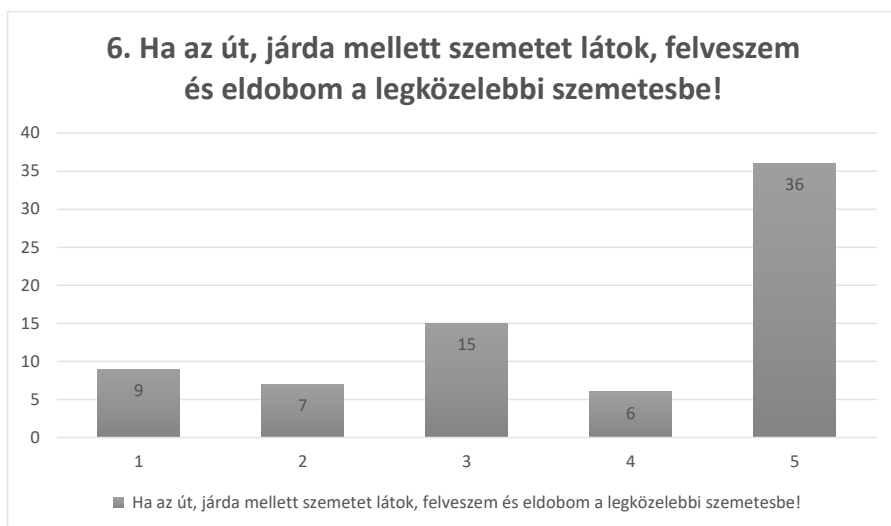
2. ábra: Az 5. kérdésre adott válaszok megoszlása

Látható, hogy az összes kitöltő közül 40 tanuló úgy érzi (54.80%-a), hogy ő *nagyon gyakran* az állítás szerint tesz, tehát feltehetőleg mindig. Körülbelül 30 tanuló (41.10%) gondolja úgy, hogy ő *gyakran*, vagy *néha* tesz így. A többiek (7 tanuló, 9.59%), aki *nagyon ritkán*, vagy *soha* nem tesz a természet tisztántartása érdekében. Ha ez a gyakorlatban is így van és a tanulók teljesen őszinték voltak, akkor sokan tesznek nap mint nap lépéseket az élhetőbb jövőért.

Kíváncsiak voltunk, hogy a gyerekek, ha sétálnak az utcán, s szemetet látnak a járdán, vajon felveszik-e és eldobják a szemetesbe, vagy otthagyják (3. ábra).

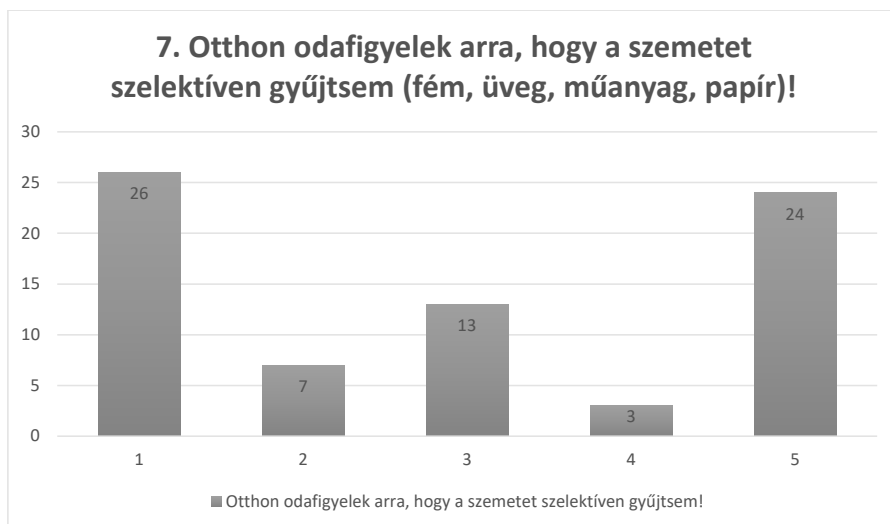
3. ábra: A 6. kérdésre adott válaszok megoszlása.

A tanulók nagy része, pontosabban 36 (49.32%) gondolja úgy, hogy ő *nagyon gyakran* így tesz. 6 tanuló (8.22%) a *gyakran*, 15 (20.55%) pedig a *néha* lehetőséget jelölte meg. Sajnos a tanulókból 7-en (9.60%) *nagyon ritkán*, 9-en (12.33%) pedig *soha* nem tesznek így.

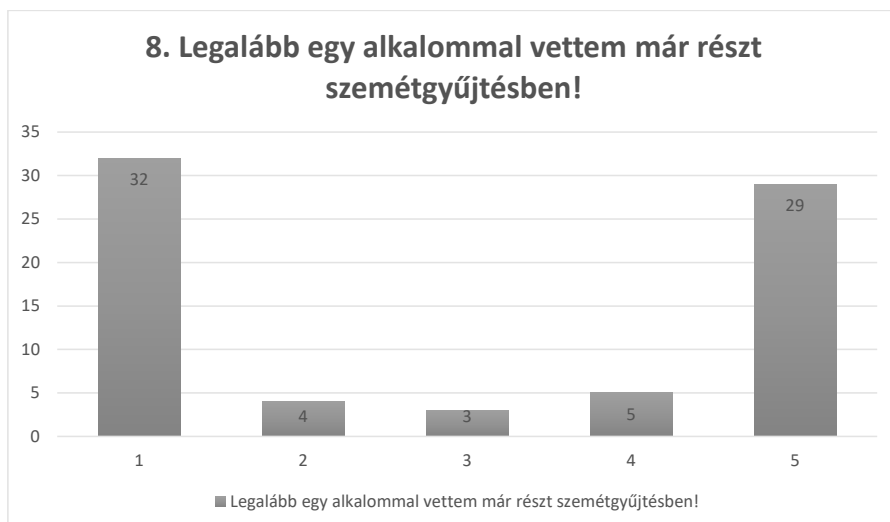
A következő kérdésnél azt szerettük volna megtudni, hogy a gyerekek szokták-e a hulladékot szelektálni. A 4. ábrán láthatjuk, hogy a megkérdezettek közül 26 személy (35.62%) *soha* nem szelektálja a szemetet. Ami jó hír, hogy emellett 24 személy (32.88%) viszont *nagyon gyakran* szelektál. A fennmaradt 23 személy (31.51%) pedig a *nagyon ritkán*, *néha* és *gyakran* válaszokat jelölte meg.

4. ábra: A 7. kérdésre adott válaszok megoszlása.

A 8. kérdésben azt firtattuk vajon a tanulók vettek-e már részt valaha szemétyűjtésben (5. ábra).

5. ábra: A 8. kérdésre adott válaszok megoszlása.

Sajnos a kapott adatok azt mutatják, hogy 32 tanuló (43.84%) még *soha* nem vett részt szemétyűjtésben. Ez elszomorító, hiszen egy-egy szabadaktivitás, illetve környezetünk óráát rá lehetne szánni. Szerencsére viszont a második legtöbb válasznál a *nagyon gyakran* áll (29 tanuló (39.73%)). A maradék 16.43% eloszlik a *nagyon ritkán*, *néha* és *gyakran* válaszok között. Tehát a többség nem igazán vett még részt szemétyűjtési akcióban.

A 9. kérdéssel azt szerettük volna megtudni, hogy a gyerekek figyelnek-e arra, ha lemennek a Tisza-partra, esetleg a Palicsi-tóhoz, hogy tisztán tartsák (6.ábra). 6 tanulót kivéve az összes azt válaszolta, hogy *nagyon gyakran* odafigyel erre. Ez az összes kitöltő 91.78%-át jelenti. Ilyen jó arány eddig még egyik kérdésnél sem volt.

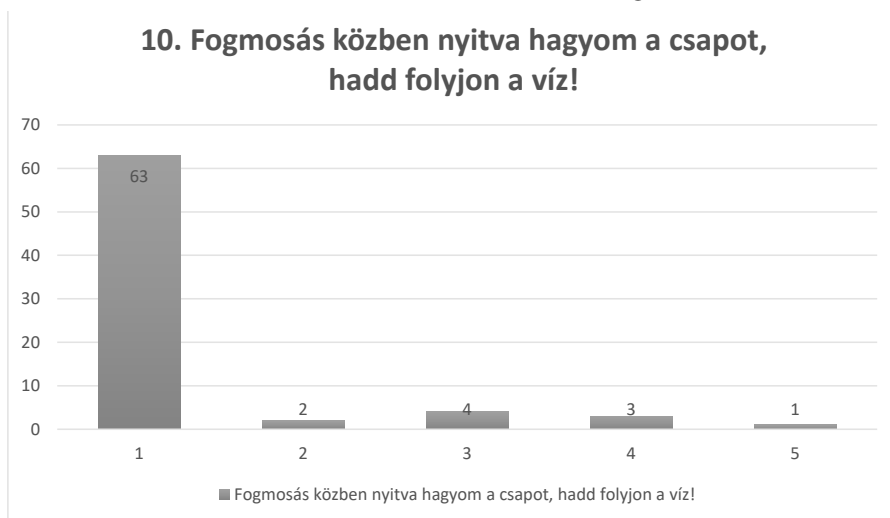
6. ábra: A 9. kérdésre adott válaszok megoszlása.

A következő kérdést megfordítottuk, így kíváncsiak voltunk, hogy a gyerekek rájönnek-e a csavarra. Hiszen az így megfogalmazott állítás egy helytelen dolog. A gyerekek szemfülesek voltak. 63 tanuló (86.30%) a *soha* lehetőséget választotta. A maradék 13.70% megoszlott a többi válaszlehetőség között.

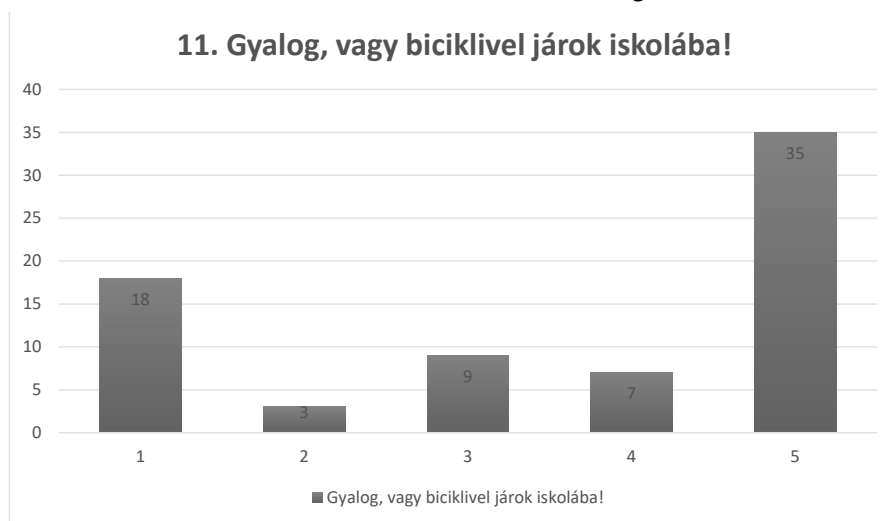

7. ábra: A 10. kérdésre adott válaszok megoszlása.

A következő állítás így hangzott: „Gyalog vagy kerékpárral járok iskolába!” (8. ábra). Azt feltételeztük, hogy a gyerekek többsége így tesz, mert Magyarkanizsa viszonylag kis település, két iskolaépülettel. A többség a hozzá legközelebb lévő épületbe jár. Legtöbben azt választák az adott állításra, hogy *nagyon gyakran* így tesznek (35 tanuló (47.95%)). Viszont viszonylag sokan választották, hogy *soha* nem tesznek így (18 tanuló (24.66%)).

8. ábra: A 11. kérdésre adott válaszok megoszlása.

A kérdőív utolsó kérdésére egyéni válaszokat vártunk: „Mit gondolsz, te magad hogyan tehetnél még a környezet védelméért? Írj három példát!”. Az 1. osztály számára ismét nagyobb gondot okozott a válaszadás. Nagyon kevés olyan válasz érkezett összességben, ahol meg volt a három kért példa. Ahogyan a környezetvédelem „definíciójánál” is, itt is nagyon hasonló, egységes válaszok születtek. Hiába dolgoztunk 4 különböző korosztállyal, a gondolatainkban nagyon sok a hasonlóság.

A leggyakoribb válaszok:

1. „Eldobom a szemetet a szemetesbe.” „Nem szemetelek.” „Nem dobálom szét a szemetet.”
2. „Locsolok.” „Locsolom a növényeim.” „Gondoskodom a növényeimről.”
3. „Kevesebbet járnai autóval.” „Biciklizni.” „Többet gyalog járnai.”

Született néhány olyan válasz is, amely nagy mértékben különbözött a többitől:

- „Szatyor zacskó helyett. Inkább csinálni, mint venni.”
- „Újrahasznosítás”.

Következtetések

A felmérés megkezdése előtt azt feltételeztük, hogy minél idősebb korosztályról beszélünk, annál többet tudnak a tanulók a környezetvédelemről. Ez sajnos nem bizonyult igaznak, mert kiderült, hogy a 4. osztályos és az 1. osztályos korosztály által adott válaszok csak nagyon kis mértékben tértek el. Mondhatni teljesen egyformák voltak. Ez alapján az derült ki, hogy az idősebb tanulóknak ezen a téren ugyanolyan tudásuk van a környezetvédelemmel kapcsolatban, mint a legfiatalabb tanulóknak. Az okok egyike, hogy a környezetünk (1., 2. osztály), a természet és társadalom (3., 4. osztály) tantárgy keretein belül nem kerül feldolgozásra elég tanegység ezzel a témával kapcsolatban. Az idő szűkössége miatt pedig nem marad idő a külön foglalkozásokra.

A feltételezésünk, hogy a gyerekek egyáltalán nem szelektálják a hulladékot külön szeméttárolóba, igaznak bizonyult, hiszen a 73 kitöltőből 26 válaszolta, hogy *soha* nem válogat. Ez feltehetőleg azért van így, mivel otthon erre nincs lehetőségük. A szülők sem foglalkoznak ezzel, ezáltal a gyerek sem fog. Viszont, ami biztató, hogy 24 kitöltő odafigyel arra, hogy szelektíven gyűjtse a hulladékot. Legnagyobb probléma a szelektálással kapcsolatban hazánkban az, hogy az utcákon és az iskolákban sem találhatóak szelektív szemétyűjtők. Ez lenne az elsődleges probléma, amit meg kellene oldani. A másik, hogy úgy nevelni a gyereket. Nem csak elméletben, gyakorlatban is. Az iskola falain belül minden nap az oktatás alatt a szemetet külön dobni, külön tárolókba. Ha ezek a mozzanatok beleépülnének a gyerekek mindennapjaiba, akkor egyáltalán nem okozna nehézséget nekik.

Felmérésünkől az is kiderült, hogy a legtöbb gyerek autóval jár iskolába. Az 1. osztályos tanulók esetében ez részben érthető, hiszen ők még viszonylag kicsik, a szülők sem merik elengedni őket egyedül iskolába.

A kapott válaszok kielemezése után szomorúan állapítottuk meg, hogy a gyerekek tudása a környezetvédelemmel kapcsolatban nem elegendő. Azoknál a kérdések-

---

---

nél, ahol egyéni válaszokat vártunk, nagyon egyforma megfogalmazások érkeztek. Azt vártuk, hogy a 3. és 4. osztályos tanulók részletesebb és konkrétabb dolgokat tudnak majd írni. Hiszen a környezetvédelem rengeteg dolgot magába foglal, melyekkel nap, mint nap találkozunk. Ehhez képest mindenki csak a személtelést és a növények megóvását írta.

Az általunk vizsgált általános iskolában még sok fejleszteni való lenne az oktatás és a környezetvédelem kapcsolatában. Az iskoláknak sokkal jobban kellene sarkallni a gyerekeket a környezettudatosságra. Több lehetőséget adni nekik a fejlődésre. Előadásokat tartani, hogy tudják mit miért teszünk. Az osztálytermekben is szelektálni a hulladékot. Takarékoskodni a vízzel és az árammal. A tanítóknak több órát kellene szentelni a témára. Például lehetne tömbösített órákban szemétszedést tervezni, hogy a gyerekek saját maguk is cselekedjenek a jobb jövőért.

Számos weboldalon (Zöldkövet.hu, Zöldklub.hu, Pannon RTV) és cikkben olvasni lehet arról, hogy a gyerekeket hogyan kell környezettudatosságra buzdítani. Kiszely Kinga és Szalay Krisztina (2021) a környezeti attitűdöt vizsgálták az alsó osztályos tanulók körében. Kutatásuk során hasonlóan látták, hogy e téma legfontosabb színtere az iskola, s a pedagógusok hatalmas felelősséggel tartoznak diákjaik környezettudatosságának kialakításában. Az is kiderült, hogy az iskolák többsége nincs megfelelően felszerelve a környezetvédelmi tevékenységek megvalósítására. A környezetvédelemmel kapcsolatos gondolkodást már a családokban el kell kezdeni. Nem elég egy tanár, illetve tanító, hogy erre nevelje a gyereket. Már az óvodapedagógusnak is fejleszteni kellene az adott tudást, illetve minden tanárnak, aki a gyerek életének része. Tehát más kutatások, meglátások hasonló eredményekkel zárultak, mint a mi felmérésünk. A gyerekeknek kreatív ötletekre van szükségük, így felkelthető az érdeklődésük. A másik az állandó biztonság, az ismétlés. Ha nem sarkalljuk őket rendszeresen a környezettudatosságra, ne is várjuk el, hogy komolyan vegyék. Illetve a példamutatás. Hiába nevelm a gyereket bizonyos dolgokra, ha én nem csinálom úgy. Amit lát a gyerek a szülőtől, pedagógustól azt fogja tenni ő is.

Felhasznált irodalom:

- Berényi László (2014): *A környezetmenedzsment feladatai és lehetőségei*. Miskolc: Publio Kiadó
- Blagdanić, S., Kovačević, Z., Jović, S. (2020). *Környezetünk 2 – Tankönyv az általános iskolák 2. osztálya számára*. Bigz Kiadó
- Blagdanić, S., Kovačević, Z., Jović, S. (2021). *Természet és társadalom 3 – Tankönyv az általános iskolák 3. osztálya számára*. Bigz Kiadó
- Blagdanić, S., Kovačević, Z., Jović, S. (2020). *Természet és társadalom 4 – Tankönyv az általános iskolák 4. osztálya számára*. Bigz Kiadó
- Czékus Géza (2005): *A természetismerettanítás módszertana*. Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
- Czékus Géza, Horák Rita, Major Lenke (2013): *A környezetünk és a környezetismeret módszertana*. Szabadka: Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
- Kerényi, A. (1995). *Általános környezetvédelem: Globális gondok lehetséges megoldások*. Szeged: Mozaik Oktatási Stúdió
- Kertész, Á. (2010). *A környezeti nevelés lehetőségei egy általános iskolában*. Miskolc: Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar Vezetéstudományi Intézet
- Kiszely, K., Szalay, K. (2021). Környezeti attitűd vizsgálata alsó tagozatos gyermekek körében. Tanulmányok a biológiai tudományok köréből. *Acta Universitatis de Carolo Eszterházy Nominatae. Sectio Biologiae*. 46, 73-89.
- Láng, I. (2002). *Környezet- és Természetvédelmi Lexikon*. Budapest: Akadémiai Kiadó
- Major, L. (2012). A környezeti nevelés szerepe a környezettudatos magatartás formálásában. *Iskolakultúra*, 22(9):67-79.
- Mannheim, V. (2010-2011). *Környezetvédelem (BSc)*. Forrás: <https://docplayer.hu/1794823-Kornyezetvedelem-bsc.html> (Megtekintve: 2023.11.27.)
- Stokanović, Lj., Lukić, G., Subakov Simić, G. (2021). *Környezetünk tankönyv 1 – Az általános iskolák első osztálya számára*. Logos Kiadó

Melléklet

A felmérés során használt kérdőív:

1. Válaszd ki a nemed! Karikázd be!

lány

fiú

2. Hányadik osztályba jársz? Karikázd be!

1. osztály

2. osztály

3. osztály

4. osztály

3. Hallottál-e már a környezetvédelemről?

Igen

Nem

4. Szerinted mit jelent a környezetvédelem? Írd le!

Színezz ki annyi mosolygós arcot, amennyire jellemez téged az adott állítás. Ha sohasem csináltad az adott állítást színezz be 1-et, ha néha színezz be 3-at, ha nagyon gyakran úgy teszel, vagy mindig be 5-öt!

☺ – SOHA

☺☺ – NAGYON RITKÁN

☺☺☺ – NÉHA

☺☺☺☺ – GYAKRAN

☺☺☺☺☺ – NAGYON GYAKRAN

5. Minden nap teszek a természet védelméért (tisztaságáért)!

☺☺☺☺☺

6. Ha az út, járda mellett szemetet látok, felveszem és eldobom a legközelebbi szemetesbe!

☺☺☺☺☺

7. Otthon odafigyelek arra, hogy a hulladékot szelektíven gyűjtsem (fém, műanyag, üveg, papír)!

☺☺☺☺☺

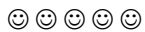
8. Legalább egy alkalommal vettem már részt szemétyűjtésben!

9. A környéken lévő vizek tisztaságára tudatosan odafigyelek!

10. Fogmosás közben nyitva hagyom a csapot, hadd folyjon a víz!

11. Gyalog, vagy biciklivel járok iskolába!

12. Mit gondolsz, te magad hogyan tehetnél még a környezet védelméért? Írj három példát!

Köszönöm, hogy kitöltötted a kérdőívet 😊